

Nowotwory tkanek głowy i szyi i ich leczenie, prowadzą do złożonej psychofizycznej niepełnosprawności pacjentów jak również obniżenia jakości ich życia. Negatywnie wpływają na życie osobiste, rodzinne, społeczne i zawodowe. Lokalizacja nowotworów tkanek głowy i szyi obejmuje obszar, który charakteryzuje się niewielką objętością, umiejscowieniem obok siebie bardzo ważnych struktur organizmu (narządy wzroku, słuchu, węchu i smaku, ślinianki, górny odcinek układu oddechowego i pokarmowego, narząd mowy, naczynia krwionośne i limfatyczne, układ nerwowy – n. twarzowy, dodatkowy, korzenie szyjne i splot barkowy). Spotykamy się z różnorodnymi zaburzeniami, które mogą występować pojedynczo lub w grupach, takimi jak:

- zmiana wyglądu pacjenta
- zaburzenia postawy
- uszkodzenia układu nerwowego
- obrzęki chłonne
- zaburzenia oddechowego
- zaburzenie przyjmowania pokarmów i płynów
- zaburzenia komunikacji(między innymi pacjenci po usunięciu krtani)
- rozległe blizny
- problemy psychologiczne w tym zaburzenia obrazu siebie.

Zaburzenia najczęściej występują przez całe dalsze życie człowieka.

Rola rehabilitacji polega na zmniejszaniu i profilaktyce niepełnosprawności oraz poprawie jakości życia na każdym etapie leczenia. Jest postępowaniem kompleksowym prowadzonym przez wielospecjalistyczny zespół (kompleksowa). Rozpoczynamy ją bardzo wcześnie, najlepiej przed zabiegiem operacyjnym, lub jak najszybciej po nim (wczesna) i kontynuujemy najczęściej przez całe już życie pacjenta (ciągła). Powinna dotyczyć wszystkich wymagających jej pacjentów (powszechna). Zgodnie z wyznacznikami Polskiej Szkoły Rehabilitacji.

Zastosowane leczenie ma wpływ na stan funkcjonalny i ogólny pacjenta i ma znaczenie przy planowaniu rehabilitacji.

Postęp w leczeniu skojarzonym operacyjnym, radioterapii, chemioterapii w tym zabiegi rekonstrukcyjne prowadzą do kolejnych wyzwań w rehabilitacji pacjentów.

Rehabilitację prowadzi wyspecjalizowany zespół złożony z lekarzy, psychologów, fizjoterapeutów, psychologów, logopedów, w pierwszym okresie po zabiegu operacyjnym ma oddziaływanie edukacyjno profilaktyczne. Z jednej strony uczy pacjenta życia w nowych warunkach po leczeniu. Z drugiej strony zmniejsza niepełnosprawność lub zapobiega jej narastaniu.

Cel rehabilitacji jest ustalany indywidualnie dla każdego pacjenta, biorąc pod uwagę między innymi jego stan funkcjonalny, planowane leczenie, schorzenia dodatkowe i także oczekiwania chorego.

W rehabilitacji pacjentów z nowotworami tkanek głowy i szyi stosujemy różnorodne rodzaje oddziaływań usprawniających. Zestaw oddziaływań powinien być bardzo szeroki, a wybieramy je indywidualnie do dysfunkcji pacjenta. Stosujemy:

- edukację i profilaktykę trzeciorzędową niepełnosprawności
- oddziaływania psychologiczne
- fizjoterapię
  - kinezyterapia
  - terapia tkanek miękkich (w tym masaże ręczne i drenaże chłonne)
- oddziaływania społeczno-zawodowe
- terapia zajęciowa
- terapię mowy
- protezowanie.

Rehabilitacja u pacjentów z nowotworami tkanek głowy i szyi powinna trwać całe życie pacjenta.

Warto podkreślić, że rehabilitacja onkologiczna pacjentów z nowotworami głowy i szyi odbywa się w wyspecjalizowanych w ośrodkach. Na Podlasiu taki znajduje się w Zakładzie Rehabilitacji Białostockiego Centrum Onkologii.